

ASTMA

Behandling av voksne og barn over 5 år.

Lungedagene 2023

Anders Østrem
Gransdalen legesenter
Oslo
anders.ostrem@outlook.com

Interessekonflikt.

- Honorar for foredrag og ad-board sist 3 år fra:
  - ALK, GSK, Chiesi, Pfizer, Sanofi-Aventis, Novartis.
- Helsedirektoratet:
  - Deltid stilling inntil sommer 2022.

Høye krav: Mål for astmabehandling (GINA)

- Oppnå og opprettholde symptomkontroll
- Normalt aktivitetsnivå, inkludert fysisk aktivitet
- Lungefunksjon nærmest mulig normal
- Unngå forverrelser
- Unngå bivirkninger av medikamenter
- Unngå død på grunn av astma

AIRE - Study

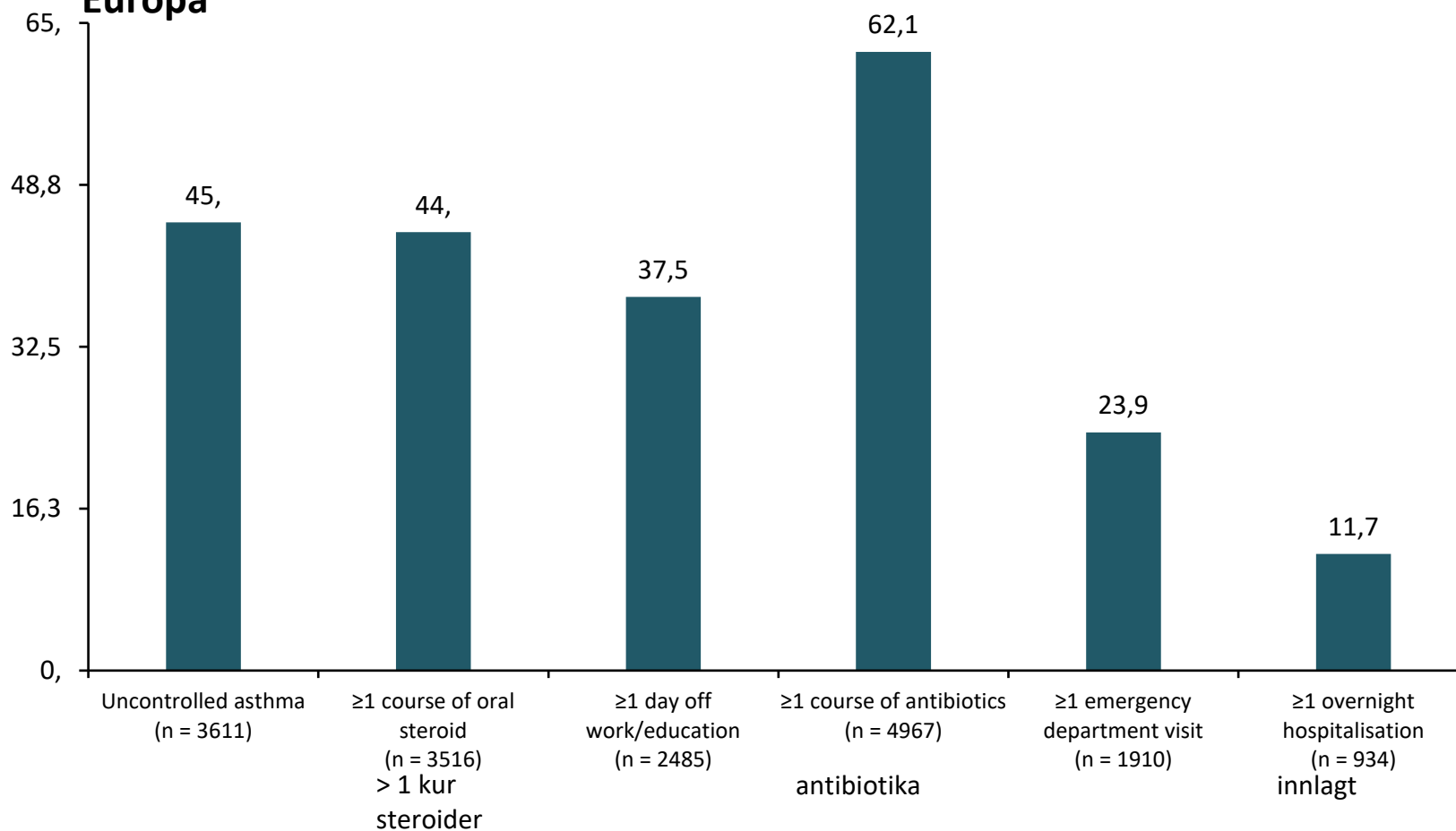
n=2803

- 5,3 % nådde GINA - mål
- 46% hadde daglige symptomer
- 30% oppvåkninger pga astma > 1 gang/uke
- 7% sykehusopphold siste år
- 63% B2 agonist ved behov siste 4 uker
- 23% inhalasjonssteroider siste 4 uker
- 45% av voksne aldri tatt spirometri

REALISE studien **2014**:

■ REALISE studuen med 8,000 pasienter viste dårlige nivåer av astma kontroll i Europa

Opplevd kontroll

- 80% vurderte sin egen tilstand som kontrollert.
- 55% hadde påvirkning av daglige aktiviteter
- 52% hadde våknet minst en natt siste uke

- 75% av de som hadde fått p.o. steroider oppfattet ikke sin astma som alvorlig.
- 20% hadde vært i kontakt med sykehus/ legevakt siste år.

Hvordan vurdere alvorlighetsgrad?

- Alvorlighetsgraden av astma vurderes pr i dag ut fra nivå av **behandling**.
- Mild astma kan kontrolleres på nivå 1-2, alvorlig astma har behov for behandling på nivå 5.
- Ved alvorlig astma:
  - Er det «difficult to manage asthma» eller alvorlig sykdom?

Viktige faktorer ved mye symptomer:

- **Medikamenter:**

- Ikke foreskrevet ICS
- Dårlig inhalasjonsteknikk
- Dårlig etterlevelse
- Høyt forbruk SABA

- **Komorbiditet:**

- Overvekt
- Kronisk sinusitt
- Bekreftet matvareallergier
- Depresjon, angst

- **Sosialt:**

- Sosioøkonomiske problemer

- **Lungefunksjon:**

- Lav FEV1 med kronisk obstruksjon
- Stor bronkodilator respons

- **Forverring:**

- Tidligere intubert/intensivbehandling
- Flere alvorlige forverring siste året.

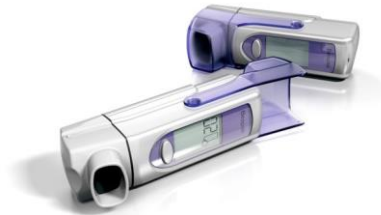
En eller flere av disse øker risiko for forverring selv om pasienten har lite symptomer.

Administrasjonsmåter

- Pusteaktivert spray
- Soft mist inhalator
- Pulver

Administrasjonsmåter

- Forstøverapparat
  - Svært sjelden aktuelt

Administrasjonsmåter

■ Peroral

- ~~Teofyllin~~
- Prednisolon

■ Injeksjon

Stor nyhet fra 2019:

- ICS-formoterol:
  - Er sentral i behandlingen av astma!!
  - Ønske om å sikre at pasientene får ICS.
  - Mange land så et stort overforbruk av SABA.
  - 12 inhalatorer (1 pr måned Ventolin) = X pr dag??
- Nå anbefalt å bruker ICS-formoterol på de 4 første trinnene.
- Barn 6-12 år fortsatt noe diskusjon om ICS-formoterol vs «gammel» anbefaling.

Hvorfor ICS-formoterol?

- Indikasjon er ikke på lave trinn i Norge enda.
- GINA:
  - Setter sikkerhet først.
  - Flere studier viser at den nye behandlingstrappen gir;
    - Færre forverringer
    - Med lavere total dose ICS
    - Enklere behandling, en inhalator på 4 første trinn.

ICS/formoterol (LABA)

- ICS + Formoterol:
  - Symbicort
  - DuoResp (> 12år)
  - Bufomix
  - Inuxair (> 18 år)
  - Flutiform

*SymbiCort
Turbuhaler*

*DuoResp
Spiromax*

*Bufomix
Easyhaler*

*Inuxair
Nexthaler*

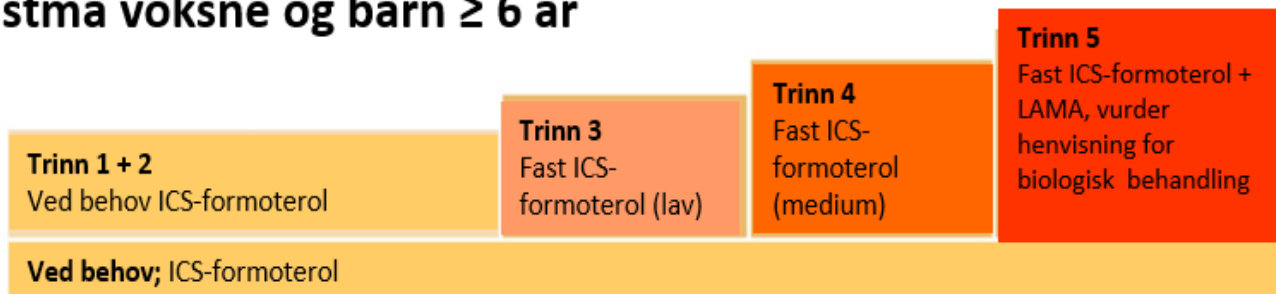

*Flutiform
K-haler*

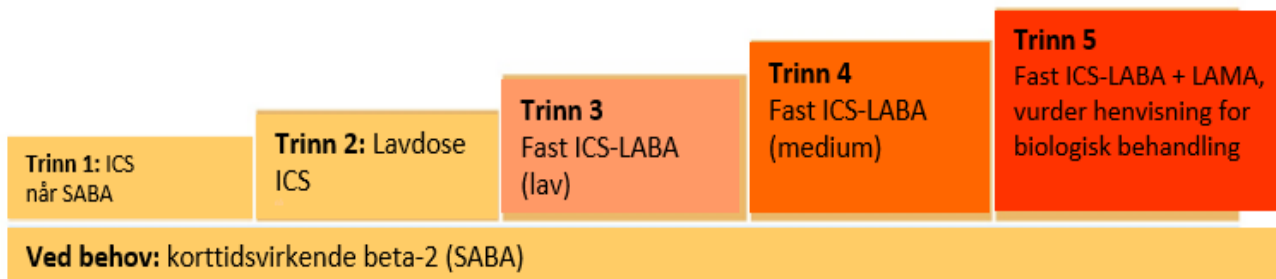
- Husk å reservere for generisk bytte!

Behandlingstrapp astma voksne og barn ≥ 6 år

Anbefalt behandling:

Alternativ behandling:

Annen behandling:

Langtidsvirkende kolinergika (LAMA)

- SPIRIVA®
- Godkjent ved astma fra 6 år.
- Alvorlig sykdom med en eller flere forverringer siste året.
- Alltid i kombinasjon med ICS.

Immunmodifiserende behandling

■ Anti IgE

- Xolair®
- Til alvorlig allergisk astma som er IgE mediert.
- Godkjent fra 6 år og oppover med vilkår

■ IL-5 og andre IL hemmere, «Biologisk behandling»

- Spesialistoppgave
- Ikke tilstrekkelig effekt av nivå 4 behandling
- Husk å måle eosinofile

Forverringar:

- Defineres som økt medikamentet behov utover vanlig bruk.
- En vanlig inndeling er:
  - **Mild:** Behov for økning av medikamentdose hjemme.
  - **Moderat:** behov for å oppsøke lege/legevakt for peroral kortison og i skjedene tilfeller antibiotika.
  - **Alvorlig;** behov for innleggelse i sykehus med eller uten respirasjonsstøtte.

Akuttbehandling:

- Øke basisbehandling av ICS-formoterol:
  - Fast dose morgen og kveld
  - Økt dosering ved behov, maks dose:
    - Beclometason-formoterol (Inuxair) = 48 mcg = 8 doser
    - Budesonid-formoterol (Symbicort) = 72 mcg = 16 doser (!!)

- Skriftlig behandlingsplan er nyttig!

Akuttbehandling 2.

- **Legevakt:**
- Dersom forverrelsen er verre enn hva som takles med økt ICS formoterol:
  - Gjentatte doser SABA (korttidsvirkende β 2-agonist) på inhalasjonskammer.
  - Dose: 2 inhalasjoner x 5-6/ time hos voksne. Like effektivt som forstøver men mindre bivirkninger.
- **Prednisolon:**
  - Dose: 40 mg daglig i 5-7 dager for voksne, barn 1-2 mg/kg/døgn 5 -7dager
- Antibiotika er svært sjelden nødvendig!

Innleggelse og oppfølging.

- Lav terskel for å kontakte fastlege eller legevakt for vurdering av innleggelse dersom :
  - Forverrelse hos barn
  - Manglende effekt av symptomatisk behandling
  - Slitne og medtatte pasienter.
- Viktig med en konsultasjon med gjennomgang av behandlingen 2-4 uker senere.
  - Fokus på mulige årsaker til forverrelsen som dårlig etterlevelse, feil bruk av inhalator eller infeksjon

Oppfølging

Behandling for å kontrollere symptomer og minimere risiko.

- Riktig diagnose
- Etabler ett pasient-behandler forhold
- Behandle astma i en kontinuerlig sirkel:
  - **Vurder kontroll**
  - **Juster behandling**
  - **Evaluer effekt**

Kontrollopplegg

- 1. oppfølging etter oppstart av behandling: etter 1-3 måneder
- Senere konsultasjon hver 3-6 måned

- Spirometer - ved diagnose, evaluering av behandling, deretter minst årlig
- OBS barn, ungdom og unge menn- underrapporterer symptomer

- Bronkodilator responstest.
  - ved utredning og ved tvil om optimal behandling
  - barn årlig på grunn av vekst

Kontrollopplegg

- Standardiserte skjema (ACT)
- Spør om:
  - Symptomer om dag/natt
  - Begrensninger i aktivitet
  - Hvilke medisiner og doser bruker han/hun nå?
    - **Samsvarer ofte ikke med foregående notater**
  - OBS dosereduksjoner
- Sjekk bruk av inhalator
- Egenbehandlingsplan

Konklusjon – Behandling;

- Symptomstyrt behandling - nytt
- Fokuser på sykdomskontroll
- Fortløpende og vedvarende evaluering i forhold til behandlingssirkelen

- MÅL: Ingen begrensninger i aktivitet

